

Izhodišča za Pravilnik o lovskogojitvenem načrtovanju – nadgradnje Zakona o gozdovih

Concepts regarding the Statutes on Hunting-Management Planning – Extension of the Forestry Act

Iztok OŽBOLT *

Izvleček

Ožbolt, I.: Izhodišča za Pravilnik o lovskogojitvenem načrtovanju – nadgradnje Zakona o gozdovih. Gozdarski vestnik št. 5-6/1996. V slovenščini.

Članek obravnava razloge, ki so pred uveljavitvijo novega Zakona o gozdovih (iz leta 1993) onemogočali ustrezno lovskogojitveno načrtovanje, navaja načine preteklega lovskogojitvenega načrtovanja in odnos med lovskogojitvenim in gozdnogospodarskim načrtovanjem v preteklosti. Navedene so glavne značilnosti zakona o gozdovih v pogledu usmerjanja dela s populacijami prostoživečih živali in njihovega življenjskega okolja ter Pravilnika o lovskogojitvenem načrtovanju.

Gljučne besede: lovskogojitveno načrtovanje

Synopsis

Ožbolt, I.: Concepts regarding the Statutes on Hunting-Management Planning – Extension of the Forestry Act. Gozdarski vestnik No. 5-6/1996. In Slovene.

The article deals with the reasons which had inhibited a corresponding hunting-management planning before the passing of the new Forestry Act (from 1993); it gives the approaches of the past hunting-management planning and the relation between hunting-management and forest management planning in the past. The main characteristics of the new Forestry Act regarding the directing of the activities in relation with the populations of freely living animals and their life environment as well as those of the Statutes on Hunting-Management Planning are outlined.

Key words: hunting-management planning

1 UVOD 1 INTRODUCTION

Gospodarjenje z gozdom kot ekosistemom obravnava živalski svet kot sestavni in nepogrešljivi del gozda oz. širše, gozdnega in negozdnega prostora. To usmeritev sta v svoja določila vgradila že zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976 (v nadaljnjem besedilu: lovski zakon iz leta 76) in zakon o gozdovih iz leta 1985. Mehanizmi, ki sta jih z namenom:

- vzdrževanja biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi vrstami,
 - zagotavljanja ohranitve in varstva divjadi ter njihovega življenjskega prostora,
 - usmerjanja tega razvoja in usklajevanja različnih interesov v zvezi z divjadjo,
- vpeljala omenjena zakona, niso omogočili oz. zagotovili celovito načrtovanje in izpe-

ljava načrtovanih ukrepov ter doseganje željenih ciljev.

2 RAZLOGI, KI SO DO UVELJAVITVE ZAKONA O GOZDOVIH (UR. LIST RS, 30/93) ONEMOGOČALI SMOTRNO, STROKOVNO LOVSKOGOJITVENO NAČRTOVANJE

2 THE REASONS WHICH HAD PREVENTED RATIONAL AND PROFESSIONAL HUNTING-MANAGEMENT PLANNING UNTIL THE FORESTRY ACT WAS PASSED (OFFICIAL GAZETTE RS, 30/93)

Lovski zakon iz leta 76 in zakon o gozdovih iz leta 1985 sta določila izhodišča lovskogojitvenega načrtovanja, kar bi lahko zagotavljalo ekosistemsko obravnavanje gozda. Hkrati pa sta omenjena zakona, zaradi različnih interesov v zvezi z divjadjo, dopuščala dvosmernost in lovskogospodarsko načrtovanje, ki je temeljilo na strokovno nepreverjenih ocenah stanja v populacijah in njihovem življenjskem prostoru.

* I. O., dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, 1000 Ljubljana, Večna pot 2, SLO

2.1 Lovskogospodarsko načrtovanje (lovski zakon iz leta 1976)

2.1 Hunting management planning (Hunting Act from 1976)

Lovskogospodarsko načrtovanje je temeljito na ugotovitvi: divjad je sestavni in nepogrešljivi del gozda, ki vpliva tudi na negozdni prostor. Z namenom usklajevanja različnih interesov v zvezi z divjadjo je bilo znotraj lovskogojitvenega območja (v nadaljnjem besedilu: LGO) predvideno sklepanje družbenih dogovorov ter samoupravnih sporazumov o preprečevanju škod na divjadi in po divjadi. V lovskogojitvenem območju naj bi se cilji lovsstva usklajevali z interesi gozdarstva, kmetijstva in drugimi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo.

2.1.1 Lovskogojitvena območja (prostorska enota za načrtovanje)

2.1.1 *Hunting-management regions (planning area units)*

LGO je uvedel lovski zakon iz leta 76. Danes ugotavljamo, da so pri oblikovanju mej LGO ekološka načela, ki upoštevajo življenjske značilnosti populacij, podrejali interesom, ki izhajajo iz potreb lovskih organizacij ter upoštevajo politično in upravno razdelitev.

Lovski zakon iz leta 76 ni predvidel načrta LGO. Omogočil je sicer dogovarjanje z namenom usklajevanja različnih interesov, ni pa zagotovil lovskogospodarskega načrtovanja in spremljanja izvajanja načrtov, kar temelji na celostnem poznavanju stanja v populaciji divjadi in stanja v njenem življenjskem okolju. Pomanjkljivost lovskega zakona iz leta 76 je v tem, da neizvrševanje določil družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ni bilo sankcionirano za nobenega izmed udeležencev.

2.1.2 Lovska etika

2.1.2 *Hunting ethics*

Kljub zgodovinskim prelomnicam ohranja lovstvo v Sloveniji nekatere tradicije. Tradicija so tudi lovski običaji in lovski pravič-

nost, ki se kaže v načinih lova in lovnih dobah. Načini lova in lovne dobe so pogosto odraz emocionalnih stališč lovske organizacije in dela javnosti. Tradicija v srednjeevropskem prostoru je tudi priznavanje hierarhije v lovski organizaciji. Z lovskim zakonom iz leta 76 zaupano nalogo nosilca lovskogospodarskega načrtovanja so nekatere avtoritete v lovski zvezi Slovenije, kot najvišji instituciji lovskih organizacij, ter v zvezah lovskih družin in lovskih družinah uporabile tudi za:

- vzdrževanje hierarhije in s tem ohranjanje svojega statusa,
- ohranjanje upravne, politične in nadzorne vloge,
- možnosti uveljavljanja delnih interesov okolij, ki so jih zastopale.

2.1.3 Vzdrževanje biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi vrstami v gozdu

2.1.3 *Sustaining biological balance between plant and animal species in the forest*

Odras ekosistemskega, strokovnega obravnavanja gozda pri omenjenih sredinah v lovstvu je tudi gibanje številčnosti odstrela in ugotovljenih izgub ratlinojede parkljaste divjadi (tabela št.1). Ugotovljeni trendi so posledica dvosmernega načrtovanja, ki je dopuščalo strokovno nedopustno povečevanje številčnosti lovno zanimivih populacij rastlinojede parkljaste divjadi. Ob minimalnem vplivu samourejevalnih mehanizmov je stanje posledica zavestnih usmeritev dejavnosti lovsstva (varstvo in gojitev s ciljem povečevanja številčnosti) pri obravnavanih populacijah.

Ravno tako kot je pomembno uravnavanje številčnosti določene vrste populacije v odvisnosti od naravnih danosti, je pomembna tudi porazdelitev načrtovanega odstrela v posamezne starostne razrede in med spola. V lovskih organizacijah praviloma kaznujejo posameznika zaradi nepravilnega odstrela trofejne divjadi. To se odraža predvsem v možnostih, ki jih ima prizadeti pri lovu na trofejno divjad v naslednjih letih. Drugače je na nivoju LGO. Tu kljub pozitivnim primerom nekaterih LGO, praviloma nepravilni odstrel v populaciji v naslednjih letih ni korigiran.

Enotne gojitvene smernice v Sloveniji (v tabeli št. 2, smernice 91), ki veljajo od 01.01.1991 dalje, določajo, da gojitev izhaja iz ugotovitev usklajenosti znotraj populacije in usklajenosti populacije z razmerami v njenem življenjskem prostoru. Rezultate gojitve srnjadi, na ravni Slovenije, ki jih izkazuje tabela št.1 in tabela št. 2, ob določenih smernic, verjetno ni potrebno dodatno pojasnjevati.

2.1.4 Zagotavljanje ohranitve in varstva divjadi ter njenega življenjskega prostora

2.1.4 *Conserving and protection of wildlife and its living space*

Vsekakor je potrebno ugotoviti, da je lovstvu v Sloveniji uspevalo na področju varstva divjadi dosegati željene cilje bolje kot pri vzdrževanju biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi vrstami. Ugotovitev drži za tiste vrste divjadi, ki niso

Preglednica 1: Odstrel in pogin divjadi v Sloveniji – trend povečanja povprečnega letnega odstrela in ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju (%); (osnova je lovsko leto 1976/77)
Table 1: The Kill and Perishing of Game in Slovenia – the Increase Trend of the Average Annual Kill and the Losses Established in the Period Dealt with (%); the basis is represented by the hunting year 1976/77

Vrsta / obdobje Type/period	76-80	81-85	86-90	91-94	Maksimum Maximum	Leto Year
jelenjad red deer	114%	123%	143%	194%	211%	93/94
mufflon mouflon	90%	115%	107%	156%	169%	93/94
gams chamois	119%	89%	76%	97%	134%	80
srnjad roe deer	112%	137%	141%	192%	212%	92
damjek fallow deer	164%	168%	167%	517%	796%	92
d. prašič boar	117%	188%	285%	343%	453%	90

Vir: Statistični podatki Lovske zveze Slovenije.

Preglednica 2: Odstrel srnjadi v Sloveniji po starostni in spolni strukturi za obdobje od leta 1991 do lovskega leta 1994/95
Table 2: The Kill of Roe Deer in Slovenia by Age and Sex Structure in the Period from 1991 to the Hunting Year 1994/95

Kategorija Category	mladič moški young buck	lanščak roe buck in 2. year	srnjak roe buck	skupaj moški male total	mladič ženska young doe	mladica doe in 2. year	sma doe	skupaj ženske female total
Leto Year								
91	9%	19%	23%	51%	20%	10%	19%	49%
92	9%	19%	24%	51%	20%	10%	19%	49%
93	8%	19%	25%	53%	19%	10%	19%	47%
94/95	8%	19%	26%	54%	20%	10%	17%	46%
skupaj 91 -94	9%	19%	24%	52%	20%	10%	18%	48%
smernice 91	15%	15%	20%	50%	15%	10%	25%	50%

Vir: Statistični podatki Lovske zveze Slovenije.

Preglednica 3: Odstrel in pogin divjadi v Sloveniji – trend zmanjšanja povprečnega letnega odstrela in ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju v (%); (osnova je lovsko leto 76/77)
Table 3: The Kill and Perishing of the Game in Slovenia – a Decrease Trend in the Average Annual Kill and the Losses Established in the Period Dealt with (%); the basis is represented by the hunting year 1976/77

Vrsta / obdobje Type/period	76-80	81-85	86-90	91-94	Maksimum Maximum	Leto Year
divji zajec hare	78%	65%	50%	40%	1	76/77

Vir: Statistični podatki Lovske zveze Slovenije.

življenjsko odvisne od negozdnega prostora.

Nasprotno se številčnost divjadi in število živalskih vrst, ki pretežen del svojih bivalnih in prehranskih potreb zadovoljujejo v negozdnem prostoru zmanjšuje. Ugotovitev pojasnjuje primer divjega zajca, katerega številčnost se je v zadnjih dvajsetih letih razpolovila (tabela št.3). Enako velja tudi za vse druge vrste male poljske divjadi.

Pretirano poudarjanje naravovarstvene vloge lovstva na primeru ohranitve in varstva velikih zveri, ki jih danes dodatno varuje upravni predpis in katerih življenjski prostor je gozd, ne zmanjšuje odgovornosti lovstva zaradi neopracovanja potrebnih ukrepov v življenjskem prostoru divjadi, najsi bo to:

- ohranitev življenjskega prostora z vzdrževanjem biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskim svetom (uravnavanje številčnosti rastiinoidih vrst parkljaste divjadi),

- ali varovanje posebno pomembnih habitatov v gozdnem in negozdnem prostoru.

Varovanje in vzdrževanje habitatov v negozdnem prostoru je nasprotno z gozdnim prostorom, kjer to opravimo predvsem z ukrepi nege gozda, povezano z zagotavljanjem sredstev, potrebnih za vzpostavljanje in varovanje razvrednotenih habitatov in nadstroškov zaradi omejitev pri posegih v gozd ali divjadi prilagojene dejavnosti in rabe kmetijskih zemljišč.

Lovski zakon iz leta 76 določa, da lovske organizacije upravljajo z lovišči brez odškodnine za divjad, ki je bila takrat družbena lastnina in je zaradi splošnega pomena uživala posebno varstvo. Zato pa so lovske organizacije dolžne sredstva, ki jih pridobijo pri upravljanju z loviščem upora-

biti za varstvo, ohranitev in gojenje divjadi, stroške upravljanja lovišča ter za pospeševanje lovske kinologije. Iz statističnih podatkov lovskih organizacij Slovenije za leto 1994/95 je razvidno, da predstavlja strošek vzdrževanja življenjskega prostora divjadi (v poročilu biotehnična dela) 4 % vseh odhodkov gospodarjenja oz. samo polovico sredstev, ki so bila v istem letu uporabljena za krmiljenje divjadi. V naravovarstveno osveščenem svetu varstvo življenjskega okolja ni samo skrb lovstva, vendar ob dejstvu, da je v preteklosti lovstvo skrbeo predvsem za izboljševanje prehranskih razmer parkljaste divjadi in le delno za površine, na katerih varujemo hkrati tudi habitate drugih vrst divjadi oz. širše, vseh tam živečih živalskih vrst, lahko ugotovimo, da je bilo namenjeno vzdrževanju življenjskega prostora premalo pozornosti in kljub določilu lovskega zakona iz leta 76 premalo sredstev.

2.2 Gozdnogospodarsko načrtovanje

2.2 Forest management planning

Zakon o gozdovih iz leta 1985 je z namenom zagotoviti vzdrževanje biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi vrstami ter željo usmerjati razvoj, zahteval usklajenost gozdnogospodarskih načrtov in lovskogospodarskih načrtov. Organ, pristojen za potrjevanje lovskogospodarskih načrtov, je načrt lovišča potrdil po poprejšnjem mnenju območne samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, ki je ugotovila, ali je lovskogospodarski načrt lovišča usklajen z veljavnimi gozdnogospodarskimi načrti.

Ocena usklajenosti med načrti je temeljila tudi na dolgoročnih dogovorih, s katerimi se je zagotavljalo celovitost razvoja v gozdnih ekosistemih. Število posvetovanj na temo gozd – divjad v času veljavnosti zakona o gozdovih potrjuje ugotovitev, da gozdnogospodarsko načrtovanje ni zagotavljalo celostnega usmerjanja razvoja gozdnega ekosistema. Vsebina gozdnogospodarskih načrtov je bila na področju načrtovanja ukrepov v gozdnem življenjskem prostoru divjadi skromna, na lovskogospodarsko načrtovanje, usklajevanje številčnosti in načrtovanje ukrepov v negozdnem življenjskem prostoru divjadi pa gozdnogospodarski načrti niso imeli potrebnega vpliva. Ponavadi se je načrtovanje ukrepov za vzdrževanja biološkega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi vrstami ter ukrepov za ohranitev in varstvo življenjskega prostora divjadi kljub veljavnim gozdnogospodarskim in lovskogospodarskim načrtom končalo pri dogovorih (pogajanjih) o višini odstrela, predvsem rastlinojedih vrst parkljaste divjadi (ponavadi jelenjadi) v posameznem letu.

3 ZAKON O GOZDOVIH (UR. LIST RS, 30/93)

3 FORESTRY ACT

Zakon o gozdovih neposredno posega v področje lovskega zakona iz leta 76 in določa izhodišča za lovskogojitveno načrtovanje, ki bo zagotovilo celostno usmerjanje razvoja gozdnih ekosistemov. Ker lovskogojitveni načrt opredeljuje kot načrt za gospodarjenje z gozdovi, izključuje tudi dvosmernost pri načrtovanju ukrepov za zagotavljanje naravnega ravnotežja med rastlinskimi in živalskim svetom.

3.1 Pomembna temeljna določila Zakona o gozdovih:

3.1 Important basic provisions of the Forestry Act

- gozdni ekosistem je življenjska združba rastlin in živali ter njihovih življenjskih prostorov z vsemi soodvisnostmi (3. člen);
- biološko ravnotežje je stanje gozdnega ekosistema, ki zagotavlja obstoj, pestrost

in uravnoteženo razmerje ter razvoj rastlinskih in živalskih vrst (3. člen);

- sonaravno ter večnamensko gospodarjenje v gozdnem ekosistemu se zagotavlja v skladu z načeli varstva okolja in varstva naravnih vrednot (1. člen);

- Zavod za gozdove Slovenije opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih (56. člen).

3.1.1 Lovskogojitveno načrtovanje in določila Zakona o gozdovih:

3.1.1 Hunting-management planning and the provisions of the Forestry Act

- prostorske enote za gospodarjenje so lovskogojitvena območja (6. člen),

- načrti za gospodarjenje z gozdovi so gozdnogospodarski in lovskogojitveni načrti območij (6. člen),

- z načrti za gospodarjenje z gozdovi se določijo pogoji za usklajeno rabo gozdov in za poseganje v gozdove ter gozdni prostor, za potreben obseg gojenja in varstva gozdov, določi se najvišja stopnja njihovega izkoriščanja ter pogoji za gospodarjenje z živalskim svetom (8. člen);

- v splošnem delu gozdnogospodarskega načrta območja se ob upoštevanju usmeritev iz programa razvoja gozdov v Sloveniji, ugotovljenega stanja gozdov, analize preteklega gospodarjenja, zakonitosti razvoja gozdov ter pridobljenih spoznanj pri spremljanju razvoja gozdov v območju, določijo tudi funkcije gozdov, cilji gospodarjenja z gozdom in gozdnim prostorom in na podlagi bioloških kazalcev usmeritve za ohranjanje oziroma vzpostavitev naravne avtohtone sestave gozdnih življenjskih združb ter razmerja med divjadjo in njenim okoljem, kar pa je podlaga za izdelavo lovskogojitvenih načrtov območij (10. člen);

- v prostorskem delu gozdnogospodarskega načrta gospodarske enote se določijo območja, pomembna za ohranitev prostoživečih živali, in določi raba gozdov in negozdnih zemljišč, ekološko oz. funkcionalno povezanih z gozdom (11. člen).

3.1.2 Usmeritve za ohranjanje življenjskega prostora prostoživečih divjih živali:

3.1.2 *The guidelines to preserve the living space of freely living wild animals*

- območja, pomembna za ohranitev prosto živečih živali, so pasišča, grmišča, mirne cone in druga območja, pomembna za razmnoževanje in vzrejo mladičev v gozdu in ob gozdnem robu (3. člen);

- deli gozda, ki so pomembni za ohranitev posameznih rastlin ali prostoživečih živali, se zavarujejo po predpisih, ki urejajo varstvo naravne dediščine (42. člen);

- v gozdovih se v skladu z splošnimi deli gozdnogospodarskih načrtov ohranjajo oziroma ponovno vzpostavljajo habitati avtohtonih rastlinskih in živalskih vrst (36. člen);

- v proračunu Republike Slovenije se zagotavljajo tudi sredstva za sofinanciranje del za vzdrževanje življenjskega okolja prostoživečih živali v zasebnih gozdovih (48. člen).

3.1.3 Usmeritve za opravljanje dejavnosti lovstva:

3.1.3 *Guidelines for the performing of hunting activities*

- številčnost populacij avtohtonih vrst prostoživečih živali v gozdnem ekosistemu mora zagotavljati biološko ravnotežje ter ne sme ogroziti razvoja gozda ali preprečevati uresničevanja ciljev gospodarjenja z njim (36. člen).

3.1.4 Usmeritve za opravljanje drugih dejavnosti v gozdnem prostoru

3.1.4 *Guidelines for the performing of other activities in forest space*

- dela v gozdovih morajo biti opravljena v ustreznem letnem času na način, s katerim se najmanj ogroža gozdni ekosistem, tako da se zagotavlja varstvo gozdov in varnost ljudi (17. člen);

- gozdna infrastruktura se mora načrtovati, graditi in vzdrževati tako, da so ob upoštevanju tehničnih, gospodarskih in ekoloških pogojev gozdna tla, rastlinstvo in živalstvo čim manj prizadeta (37. člen),

- za posege v gozd in gozdni prostor je potrebno soglasje Zavoda za gozdove Slovenije, soglasje je potrebno tudi za posege zunaj gozda, če je iz poročila o vplivih na okolje razvidno, da posledice delovanja posega negativno vplivajo na gozdni ekosistem in funkcije gozdov (21. člen);

- gozdne prometnice se morajo graditi, vzdrževati in uporabljati tako, da niso prizadeta območja, pomembna za ohranitev prosto živečih živali (37. člen),

- za gozdne ceste v gozdovih, ki so v prostorskih delih gozdnogospodarskih načrtov določeni kot območja, pomembna za ohranitev prostoživečih živali, določi Zavod za gozdove Slovenije poseben režim prometa (39. člen).

3.2 Pomanjkljivosti Zakona o gozdovih pri zagotavljanju izhodišč za celovito usmerjanje varstva, gojitve in lova prostoživečih živalskih vrst in ukrepanje v njihovem življenjskem okolju

3.2 Deficiencies of the Forestry Act as to the concepts regarding the integral directing of the protection, breeding and hunting of freely living animal species and the measures necessary to be taken in their life environment

Zakon o gozdovih pooblašča Zavod za gozdove Slovenije, da opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih (56. člen). Celovito usmerjanje razvoja populacij prostoživečih živalskih vrst pa zahteva tudi celovito obravnavanje njihovega življenjskega prostora, torej ne samo tistega dela, ki ga sestavljata gozd in gozdni prostor in v katerem je za usmerjanje dogajanja v njem odgovorna javna gozdarska služba.

3.3 Zakon o divjadi in lovstvu (v pripravi)

3.3 The Act on Game and Hunting (in the preparation phase)

Usmerjanje razvoja populacij prostoživečih živalskih vrst in njihovega življenjskega prostora ureja poleg Zakona o gozdovih tudi lovski zakonodaja. Na področju načrtovanja morata zato omenjena zakona usklajeno določiti lovskogojitveno načrtovanje pa tudi pristojnosti in odgovornosti

posameznih nosilcev in drugih subjektov, ki v procesu načrtovanja sodelujejo.

4 PRAVILNIK O LOVSKOGOJITVENEM NAČRTOVANJU

4 STATUTES ON HUNTING-MANAGEMENT PLANNING

Pravilnik o lovskogojitvenem načrtovanju mora zagotavljati načrtovanje ukrepov glede populacij in njihovega življenjskega prostora v skladu z usmeritvami Programa razvoja gozdov v Sloveniji, ki določa strategijo, in je v skladu z gozdnogospodarskimi načrti. Lovskogojitvene načrte izdeluje Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju z organizacijami s področja lovstva, kmetijstva, varstva narave in drugih dejavnosti, ki kakorkoli vplivajo na divjad in njeno okolje.

Načrti za upravljanje z divjadjo, ki se izdelujejo za lovskogojitveno območje, so dolgoročni in letni. V lovskogojitvenih načrtih lovskogojitvenih območij se na podlagi ugotovitev o stanju populacij divjadi in njihovega okolja ter evidentiranih bioloških kazalcev, ob upoštevanju usmeritev iz splošnih delov gozdnogospodarskih načrtov območij ter načrtov in interesov drugih dejavnosti v prostoru, določijo cilji in usmeritve ter ukrepi za ohranitev populacij divjadi in njihovih habitatov ter za zagotovitev naravnega ravnotežja med divjadjo in okoljem.

4.1 Dolgoročni lovskogojitveni načrt lovskogojitvenega območja

4.1 A long-term hunting-management plan of a hunting-management region

V dolgoročnem načrtu se določijo temeljne usmeritve za ohranitev in usklajeno usmerjanje razvoja populacij posameznih vrst divjadi, prilagojene razmeram v posameznem lovskogojitvenem območju. Usmeritve načrta se morajo upoštevati pri načrtovanju vseh dejavnosti, ki neposredno posegajo v življenjski prostor divjadi oziroma ga kakorkoli obremenjujejo.

Vsebina dolgoročnega lovskogojitvenega načrta:

Opis lovskogojitvenega območja

V splošnem opisu lovskogojitvenega območja predstavimo lovskogojitveno območje. Splošni opis vsebuje:

- prostorsko predstavitev lovskogojitvenega območja in ožjih ekoloških enot,
- predstavitev naravnih danosti v lovskogojitvenem območju,
- predstavitev dejavnosti z razvojnimi programi, ki imajo vpliv na živalski svet,
- usmeritve naravovarstvenih dejavnosti z varstvenimi režimi v območjih in objektih zoološke naravne dediščine v lovskogojitvenem območju.

Predstavitev vrst divjadi v lovskogojitvenem območju in ožjih ekoloških enotah

Predstavitev vrst divjadi v lovskogojitvenem območju in ožjih ekoloških enotah vsebuje:

- predstavitev vrst divjadi, ki imajo velik vpliv na naravno ravnotežje v ekosistemih, ter ogroženih ranljivih in redkih živalskih vrst,
- prostorsko porazdelitev najpomembnejših živalskih vrst v lovskogojitvenem območju, skupaj z najpomembnejšimi povezavami med območji in ožjimi ekološkimi enotami – biokoridorji.

Ocena prehranskih in bivalnih pogojev

Za lovskogojitveno območje ali ožje ekološke enote izdelamo pregled pomembnih površin. Posebej prikažemo površine, ki so izločene izključno za izboljšanje prehranskih razmer, ter rastišča, brioge, mirne cone, biocelice idr. Ocena prehranskih in bivalnih razmer vsebuje oceno stanja:

- v gozdu in gozdnem prostoru,
- na kmetijskih površinah,
- v visokogorju,
- na drugih za divjad pomembnih površinah.

Ocena stanja vegetacije in analiza posegov v življenjsko okolje divjadi

Ocena stanja vegetacije in analiza posegov v življenjsko okolje divjadi vsebuje:

- oceno škod, ki jih divjad povzroča na kmetijskih kulturah in domačih živalih,
- oceno stanja, ugotovljenega s popisi objedenosti gozdnega mladja oziroma poškodovanosti gozdnega drevja, ki jo je povzročila divjad,
- spremembe v življenjskem okolju divjadi, ki so nastale zaradi vplivov uporabnikov prostora.

Ocena stanja populacij divjadi

Ocena stanja populacij divjadi se ugotavlja s sistematičnimi opazovanji divjadi ter z analizo podatkov o uplenjeni in poginuli divjadi ter vsebuje:

- trende številčnosti z oceno prostorske porazdelitve oziroma širjenja ali oženja posameznih populacij divjadi v prostoru,
- odnose med posameznimi vrstami divjadi,
- oceno spolne in starostne strukture divjadi,
- oceno zdravstvenega stanja divjadi,
- analizo telesnih tež in rogovja uplenjene divjadi.

Celovita analiza bioloških kazalcev usklajenosti divjadi z njenim okoljem

S celovito analizo bioloških kazalcev usklajenosti divjadi z njenim okoljem se ugotovijo:

- ogroženost posameznih vrst divjadi glede na spremembe v življenjskem okolju divjadi,
- ustreznost številčnosti in sestave populacij posameznih vrst divjadi glede na naravne danosti v okolju ter glede na škode, ki jih v njem povzroča;
- stopnja vplivanja sprememb v življenjskem okolju divjadi na prostorsko razporeditev populacij posameznih vrst divjadi, na njihove prehranske in bivalne razmere ter na odnose med posameznimi vrstami divjadi.

Analiza preteklega gospodarjenja z divjadjo

Z analizo preteklega gospodarjenja z divjadjo se za širše časovno obdobje s poudarkom na obdobje veljavnosti načrta:

- ugotovijo stopnja izvajanja načrtovanega odstrela posameznih vrst divjadi po številu in strukturi,
- ugotovi izgube divjadi po vzrokih,
- oceni primernost načrtovanega odstrela v preteklem obdobju in pojasni vzroke za morebitna odstopanja,
- ugotovi uspešnost ukrepov varstva in gojitve divjadi.

Analiza opravljenih ukrepov v življenjskem okolju divjadi

Z analizo opravljenih ukrepov v življenjskem okolju divjadi se:

- ugotovi stopnja izvajanja načrtovanih ukrepov pri negi habitatov divjadi, ukrepov za izboljšanje prehranskih razmer divjadi in ukrepov za preprečevanje škod od divjadi,
- pojasni vzroke za morebitno neizpolnitev načrtovanih ukrepov.

Cilji, usmeritve in ukrepi za ohranitev populacij ogroženih vrst divjadi

Cilji, usmeritve in ukrepi za ohranitev populacij ogroženih vrst divjadi vsebujejo:

- določitev trendov številčnosti v določenih predelih območja,
- določitev ciljnega stanja v življenjskem okolju,
- usmeritve in ukrepe za obvarovanje in nego habitatov, ki so količinsko in prostorsko določeni.

Cilji, usmeritve in ukrepi za zagotovitev naravnega ravnotežja med divjadjo in okoljem

Cilji, usmeritve in ukrepi za zagotovitev naravnega ravnotežja med divjadjo in okoljem vsebujejo:

- določitev trendov številčnosti posameznih vrst divjadi v določenih predelih območja,

- določitev ciljne starostne, spolne in kakovostne strukture populacije za posamezne vrste divjadi,
- določitev željenega zdravstvenega stanja posameznih vrst divjadi,
- določitev ciljnih razmerij med populacijami posameznih vrst divjadi,
- ciljno stanje v življenjskem okolju divjadi glede bivalnih in prehranskih razmer,
- usmeritve in ukrepe za obvarovanje in nego habitatov divjadi v gozdnem in negozdnem prostoru;
- usmeritve in ukrepe za izboljšanje prehranskih razmer divjadi (biomeliorativni in biotehniški ukrepi),
- usmeritve in ukrepe za preprečevanje škod,
- usmeritve za opazovanje in spremljanje številčnosti, strukture in zdravstvenega stanja populacij posameznih vrst divjadi,
- ukrepe v populacijah posameznih vrst divjadi.

4.2 Letni lovskogojitveni načrt lovskogojitvenega območja

4.2 An annual hunting-management plan of a hunting-management region

- V letnem lovskogojitvenem načrtu se
- na podlagi usmeritev iz dolgoročnega načrta lovskogojitvenega območja,
 - izvajanja načrtovanih ukrepov za varovanje in nego habitatov, ukrepov za preprečevanje škod od divjadi in ukrepov v populacijah divjadi v preteklih petih letih s poudarkom na zadnjem letu
 - ter ugotovitev, zbranih na podlagi opazovanj in bioloških kazalcev:
 - določijo ukrepi v tekočem letu ter njihova razdelitev in ovrednotenje po posameznih loviščih.

Vsebina letnega načrta lovskogojitvenega območja

Letni načrt lovskogojitvenega območja je obvezna strokovna podlaga za izdelavo

načrtov gospodarjenja z divjadjo v loviščih in vsebuje:

- ukrepe za varovanje in oblikovanje habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst,
- ukrepe za zagotovitev naravnega ravnotežja med divjadjo in okoljem v življenjskem prostoru divjadi,
- ukrepe za preprečevanje škod od divjadi,
- ukrepe v populacijah posameznih vrst divjadi.

5 ZAKLJUČEK

5 CONCLUSION

Prvi pogoj smotrnega usmerjanja razvoja gozdov, ob načelih sonaravnosti, biološke pestrosti in večnamenske vloge in rabe gozdov, je načrtovanje, ki temelji na celovitem usmerjanju gozdnih ekosistemov. Zaradi naravne danosti visoke gozdnatosti v Sloveniji je lovskogojitveni načrt lovskogojitvenega območja tudi eden izmed načrtov za gospodarjenje z gozdovi.

Z sonaravnim gospodarjenjem z gozdovi omogočamo trajno in večnamensko gospodarjenje, ki zagotavlja ohranjanje in varstvo narave ter gospodarsko dejavnost. Zaradi tega je nujno, da zakoni, ki urejajo različne dejavnosti v gozdnem in negozdnem prostoru, tudi zaradi pristoživečih divjih živali, omogočijo sodelovanje gozdarstva z dejavnostmi, s katerimi se srečuje v tem prostoru.

Zakoni ob tem, da urejajo določena področja, določajo tudi pristojnosti posameznih nosilcev. Zaradi emocionalnih stališč in usmeritev lovstva, posebno še »moderno evropsko usmerjenih naravovarstvenih« sredin v lovstvu in javnosti, ni dopustno pri lovskogojitvenem načrtovanju opustiti védenja o:

- naravnih zakonitostih gozdnih ekosistemov,
- javnih interesih,
- potrebah in interesih lastnikov gozdov in kmetijskih zemljišč
- ter ne nazadnje o materialnih možnostih in nacionalni politiki države.